
CENTRAAL
MUSEUM
UTRECHT

Agnietenstraat 1
Maliebaan 42

juli 1967

HET
KUNSTWERK
VAN DE
MAAND

Het afgebeelde kunstwerk is t/m 20 augustus tezamen met vele andere moderne schilderijen uit eigen bezit, geëxposeerd in de tuinzalen van het Centraal Museum, Agnietenstraat 1.

(Buslijnen 8 en 11)

Coba Ritsema (1876—1961): Meisje in het wit, olieverf
op doek. 138,5 × 104,5 — ca. 1935.

In het zo rijk geschakeerde beeld van onze schilderkunst in de eerste helft van deze eeuw neemt een groepje schilderessen, die allen in Amsterdam werkten, een zeer bijzondere plaats in. Het zijn de z.g. Amsterdamse Joffers, zo voor het eerst genoemd door de kunstkriticus Albert Plasschaert, acht kunstenaressen, die onder deze naam een eigen, waardevolle bijdrage hebben geleverd aan de Nederlandse schilderkunst. Maria van Regteren Altena, Ans van den Berg, Jo Bauer Stumpff, Nelly Bodenheimer, Lizzy Ansingh, Coba Ritsema, Coba Surie en Betsie Westendorp-Osieck, allen geboren tussen 1868 en 1880, hebben gezamenlijk maar ieder toch op zeer persoonlijke wijze de traditie van het impressionisme tot zeer ver in deze eeuw voortgezet.

Vele stromingen en modes zijn aan hen voorbijgegaan; op hun ateliers in de Amsterdamse binnenstad was hun leven schilderen, en hun schilderen zoeken naar schoonheid. Voor de twee jongsten, Betsie Westendorp-Osieck en Coba Surie is het dat nog steeds.

Van deze schilderessen wordt Coba Ritsema wel als de belangrijkste beschouwd, hetgeen ook tot uiting is gekomen in de vele onderscheidingen, die haar ten deel vielen; zo werd haar in 1957 voor haar gehele oeuvre de Rembrandtprijs van de gemeente Leiden toegekend. Haar werk is fors, mannelijk soms haast, met een verwantschap met de grote Breitner, en in de verte aan Edouard Manet, maar wordt toch steeds weer verzacht door het tere verglijden van de schaduwen over haar hecht gebouwde figuurstukken en stillevens. Haar verfopdracht is meestal rijk en rul, haar coloriet vol van steeds wisselende nuances. Een voorname, sterke kunst.

Al deze kwaliteiten zijn volop aanwezig in het monumentale, verstilde schilderij van een meisje in het wit, dat ca. 1935 is ontstaan. Een groot doek, sterk van compositie, die wordt bepaald door de horizontale en verticale lijnen van steel en behang. Maar het belangrijkste toch wel is het meesterlijke spel van ingehouden kleuren die met zachte overgangen dit portret maken tot een picturale symfonie van tonen.